

Спеціалізованій вченій раді ДФ 26.055.067
Державного торговельно-економічного університету
(02156, м. Київ, вул. Кіото, 19)

РЕЦЕНЗІЯ

**на дисертаційну роботу Федоренко Олександри Петрівни
на тему «Аудит ефективності діяльності мережевих ритейлерів»,
подану на здобуття наукового ступеня доктора філософії
за спеціальністю 071 – Облік та оподаткування**

Актуальність теми та загальна характеристика. Дисертаційна робота Федоренко Олександри Петрівни присвячена дослідженню та розв'язанню важливих теоретичних та практичних питань аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів. Ефективність завжди була одним із ключових параметрів оцінки діяльності бізнесу та мережевих ритейлерів, зокрема. Проте, в умовах динамічних змін господарських умов та запровадження воєнного стану в державі, питання забезпечення ефективності займає першочергове значення. Україна переживає інтенсивний розвиток ринку роздрібної торгівлі, і дослідження ефективності мережевих ритейлерів є ключовим для розуміння їхнього внеску у забезпечення споживачів та розвиток економіки країни. Таким чином, аналіз ефективності діяльності мережевих ритейлерів в Україні має стратегічне значення для розвитку економіки та підвищення конкурентоспроможності країни, в цілому. Це вказує на своєчасність та актуальність проведеного аспіранткою наукового дослідження.

Наукова цінність роботи полягає у комплексному дослідженні теоретико-методичних засад та розробці практичних рекомендацій щодо проведення аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів.

Мета та завдання дисертаційної роботи. Дисертаційна робота Федоренко О.П присвячена дослідженню та розв'язанню важливих теоретичних та практичних питань аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів.

Здобувачем у дисертаційному дослідженні вирішено низку завдань: визначено місію та стан діяльності мережевих ритейлерів в Україні; визначено місце аналізу та аудиту в системі ефективної діяльності мережевих ритейлерів; структуровано запити користувачів інформації та можливості аналізу та аудиту щодо ефективної діяльності мережевих ритейлерів; визначено вплив транспарентності результатів аналізу та аудиту ефективності мережевих ритейлерів на їх вартість; проведено компаративний аналіз ефективності діяльності мережевих ритейлерів; сформовано заходи щодо оптимізації аналізу діяльності мережевих ритейлерів (з урахуванням потреб аудиту та запитів користувачів інформації); визначено стан організації та методики аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів; визначено змістовне наповнення та недоліки існуючої методики внутрішнього аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів та запропоновано шляхи її поліпшення та інші.

Наукова новизна дисертаційного дослідження. Здобувачем була розроблена інноваційна концепція аудиту ефективності мережевого ритейлера яка базується на ефективно алгоритмізованій та підтверджено якісній системі внутрішнього аудиту, відповідно до Стандартів внутрішнього аудиту Інституту внутрішніх аудиторів (ІА), яка спрямована на зростання довіри власників та СЕО мережі до результатів її господарювання, обґрунтованості прийняття управлінських рішень, об'єктивності, обґрунтованості та транспарентності інформаційних потоків всередині мережі, що, в результаті, сприяє зростанню ринковій вартості самого мережевого ритейлера;

Усі положення та результати дослідження, які виносяться на захист та характеризують наукову новизну й особистий внесок автора, полягають у такому:

- Удосконалено діючу систему документування процесу аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів, яка на відміну від існуючих підходів, доповнена розробленим регламентним документом – Меморандумом аудиту ефективності мережевого ритейлера.

- Удосконалено теоретико-методологічні основи організації системи внутрішнього аудиту у бізнес-середовищі мережевого ритейлера.

- Удосконалено теоретичні та практичні підходи до організації та планування аналізу та аудиту діяльності мережевих ритейлерів.

- Вперше була розроблена інноваційна концепція аудиту ефективності мережевого ритейлера для потреб професійних користувачів інформації.

Практичне значення отриманих результатів. Розробки та рекомендації Федоренко О.П знайшли практичне застосування у діяльності 8-и підприємств, що підтверджено відповідними довідками.

Окремі положення, висновки та пропозиції, які містяться в дисертаційному дослідженні, використано у навчальному процесі кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету.

За результатами дослідження опубліковано 8 наукових праць, з них: 1 – колективні монографія, 4 – у наукових фахових виданнях України, 1 – у наукових періодичних виданнях інших держав та виданнях України, які внесені до міжнародної наукометричної бази (Web of Science); 2 – у збірниках міжнародних та всеукраїнських науково-практичних конференцій.

Дисертаційна робота виконана відповідно до тематичних планів наукових досліджень кафедри фінансового аналізу та аудиту Державного торговельно-економічного університету. Прийнято участь в 6 науково-дослідних роботах: з них 2 – на замовлення МОН, 1 – на замовлення юридичних осіб, 3 теми з номером держреєстрації.

Аналіз змісту дисертації. У першому розділі дисертаційного дослідження за назвою «*Теоретичні засади аудиту діяльності мережевих ритейлерів*» було розкрито питання, пов'язані з дослідженням сутності поняття аудиту ефективності, а також обґрунтовано теоретичні засади аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів. Досліджено питання ризиків у внутрішньому та зовнішньому аудиті. Аспіранткою було висвітлено місію та стан діяльності мережевих ритейлерів в євроінтеграційних умовах. За результатами критичного огляду наукової літератури та нормативних джерел було визначено особливості та відмінності категорій «ритейл» та «роздрібна торгівля». За результатами дослідження до наукового обігу було введено поняття «мережевий ритейлер». До позитивних сторін дослідження можна віднести проведену оцінку ринку мережевого ритейлеру в Україні у 2017 - 2019 роках, що дозволило окреслити тенденцію розвитку мережевого ритейлу за вказаний період.

В даному розділі також було обґрунтовано застосування збалансованої системи показників, яка має різновекторне спрямування. Це, стратегічний вектор, фінансовий вектор, клієнтський вектор, вектор бізнес-процесів, вектор розвитку та удосконалення.

Слід відмітити запропонований аспіранткою підхід до розкриття прозорості результатів аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів, що включає якісні характеристики прозорості результатів аудиту, принципи прозорості результатів аудиту, засоби реалізації прозорості результатів аудиту. Аспіранткою також було

охарактеризовано потенційні можливі суб'єктів мережевого ритейлу, які не підлягають обов'язковому аудиту, щодо оптимізації результатів своєї діяльності. Перший розділ дисертації має завершений за змістом характер.

У розділі 2 дисертації за назвою «Аналітичне забезпечення аудиту діяльності мережевих ритейлерів» представлено характеристику аналітичного забезпечення, особливості та склад аналітичних процедур, зазначено мету, компоненти та етапи формування аналітичного забезпечення. Досліджено окремі напрями економічного аналізу, які застосовуються при технічному виконанні аудиторських процедур. Представлено місце економічного аналізу у проведенні аудиту ритейлера. До позитивних сторін можна віднести запропоновану аспіранткою організаційно-інформаційну модель аналізу ефективності діяльності мережевих ритейлерів для потреб аудиту. У дослідженні також окреслено ключові чинники впливу на ефективність діяльності мережевих ритейлерів. Окрема увага приділяється аспіранткою висвітленню інформаційних джерел для потреб аудиту ефективності, зокрема систематизації фактографічних аналітичних документів для потреб аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів.

У межах розділу 3 «Удосконалення аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів» було проведено дослідження перспектив та можливостей вдосконалення аудиту ефективності мережевих ритейлерів. Розкрито основні аспекти організації процесу аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів, запропоновано схему організації аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів. Окрему увагу у дослідженні приділено розкриттю елементів системи якості проведення аудиту ефективності мережевих ритейлерів. Практичному проведенню аудиту ефективності діяльності мережевого ритейлера сприятиме запропонований аспіранткою Меморандум аудиту ефективності мережевих ритейлерів.

З метою вдосконалення методичних засад аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів було розроблено та обґрунтовано модель взаємозв'язку мети і завдань аудиту ефективності діяльності мережевих ритейлерів. Однозначно становить практичну цінність сформована модель «введення-виведення» в діяльності мережевих ритейлерів під впливом концептуальних аспектів. Окрему увагу в дослідженні приділено розвитку внутрішнього аудиту та його протидію шахрайству в діяльності мережевих ритейлерів.

Загалом, розділи дисертаційної роботи мають комплексний та завершений характер, містять елементи наукової новизни та практичної значущості. Разом з тим, існують і недоліки, що потребують доопрацювання та покращення.

Зауваження та дискусійні положення дисертації:

1. У другому розділі рекомендовано посилити обґрунтування складу аналітичних процедур саме для аудиту ефективності мережевих ритейлерів, зробивши акцент на специфіку галузі.

2. Розглянута організаційно-інформаційна модель аналізу ефективності представляє собою форму, що може бути застосованою до будь-якого підприємства. Доцільно було б більш поглиблено охарактеризувати специфіку галузі в запропонованій моделі.

3. У третьому розділі при розробці рекомендацій для мережевих ритейлерів щодо підвищення якості та ефективності аналізу та аудиту за результатами їх діяльності, необхідно більш чітко розмежувати такі поняття як «якість» та «ефективність».

Проте, висловлені зауваження та рекомендації не впливають на загальну позитивну оцінку проведеного дослідження та не зменшують вагомості результатів дисертаційної роботи.

Враховуючи зазначене, дисертаційне дослідження відповідає вимогам «Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії», затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12 січня 2022 року №44, а її автор, Федоренко Олександра Петрівна, заслуговує на присудження ступеня доктора філософії за спеціальністю 071 – Облік та оподаткування.

Рецензент:

кандидат економічних наук,
доцент кафедри фінансового
аналізу та аудиту

Державного

торговельно-економічного університету

Вікторія МИСЮК